

Guide till miljögiftskraven

Denna guide är ett stöd i efterlevnaden av kriterierna för Bra Miljöval Livsmedelsbutik 2019.

Det är alltid licenstagarens ansvar att leva upp till kraven, och självklart vill vi på Bra Miljöval hjälpa till. Hör gärna av er till handläggare på Bra Miljöval med frågor, synpunkter och lärdomar som kan förbättra guiden.

Guiden inleds med kommentarer till de punkter i kriterierna som handlar om miljögifter. Därefter går vi igenom vad organiska fluorföreningar, bisfenoler och PVC är, som en bakgrund till miljögiftskraven. Sist presenteras Kandidatlistan och SIN-listan och hur de ämnen som berörs i kriterierna relaterar till dem.

Utöver guiden finns dessa hjälpmedel:

- Bilaga 1 Förslag på leverantörsintyg (kontakta oss för dokumentet i word-format)
- Bilaga Coop, Coop Danmarks brev till leverantörer om PFAS i kosmetika

Om butikens centralorganisation har kvalitetssäkrade system för att följa upp det som efterfrågas i bilaga 1, så kan dessa system i samråd med handläggare på Bra Miljöval ersätta enskilda leverantörsintyg.

Ulriqa Westman
Produktansvarig Bra Miljöval butik
070-42 39 220
ulriqa.westman@naturskyddsforeningen.se

Liv Södahl
Handläggare Bra Miljöval butik
072-373 36 39
liv.sodahl@naturskyddsforeningen.se

Senast uppdaterad 20191212, Liv Södahl

Innehåll

Kriteriekraven och förslag på arbetsätt.....	3
3.6.4.....	3
4.3.2.1.....	3
4.3.2.2.....	4
4.3.2.3.....	5
4.3.3.1.....	5
4.3.3.2.....	5
6.2.3.....	6
Organiska fluorföreningar	7
<i>Coop Danmark.....</i>	<i>7</i>
<i>Surfejs och Värstingjakten .....</i>	<i>7</i>
<i>Vad är en kosmetisk produkt? .....</i>	<i>8</i>
Bisfenoler.....	9
PVC.....	9
Kandidatlistan och SIN-listan	10
<i>Kandidatlistan .....</i>	<i>10</i>
<i>SIN-listan.....</i>	<i>10</i>
<i>Bra Miljövals krav i relation till Kandidatlistan och SIN-listan.....</i>	<i>10</i>
Lästips	11

Bilagor

Bilaga 1 Förslag på leverantörsintyg

Bilaga Coop, Coop Danmarks brev till leverantörer om PFAS i kosmetika

Kriteriekraven och förslag på arbetssätt

3.6.4 Om butiken erbjuder stekpannor och bakformar för flergångsbruk (till exempel brödformar, sockerkaksform och muffinstråg) med beläggning av organiska fluorföreningar ska också minst 50 % av produkterna vara i material som inte innehåller organiska fluorföreningar.

Observera att en viktig del i begränsandet av utbudet innehållande organiska fluorföreningar är att det erbjuds likvärdiga alternativ utan beläggning av organiska fluorföreningar. En stekpanna kan inte likställas med en springform till exempel.

- Gå igenom utbudet av stekpannor och bakformar. Vilka produkter har beläggning som kan innehålla organiska fluorföreningar? Om tveksamhet råder be leverantören att intyga innehållet, exempelvis med hjälp av bilaga 1.
- Korrigera utbudet i butiken så att max 50 % av produkterna inom varje kategori har beläggning innehållande organiska fluorföreningar.

ICA-butiker kan ringa Ordersupport och få hjälp att avgöra vilka produkter som inte innehåller organiska fluorföreningar.

Butiken erbjuder inte följande (förpackningar undantaget):

4.3.2.1 Varor som innehåller bisfenol A (BPA), bisfenol F (BPF) och bisfenol S (BPS) som:

- 1. riktar sig till barn (exempelvis nappflaskor, matskålar och leksaker) eller**
- 2. kommer i direkt kontakt med mat (exempelvis matlådor, köksredskap, engångsbestick och -glas)**

Bisfenoler är vanligt i plaster som polykarbonat (PC) och epoxi, men kan även finnas i andra plasttyper.

- Identifiera alla plastprodukter som riktar sig till barn eller kommer i kontakt med mat.
- Kontakta leverantörerna av dessa produkter och be dem att intyga innehållet, exempelvis med hjälp av bilaga 1.
- Korrigera utbudet så att kravet följs.

Butiken erbjuder inte följande (förpackningar undantaget):

4.3.2 Kosmetiska produkter som innehåller organiska fluorföreningar (exempelvis smink, hudkräm, raklödder och -gel)

Kosmetiska produkter som är märkta med Bra Miljöval eller Svanen innehåller inte organiska fluorföreningar.

Säkerställa att kosmetiska produkter inte innehåller organiska fluorföreningar

För att bli märkt med Bra Miljöval:

1. Alla leverantörer av kosmetiska produkter meddelas att butiken inte köper in produkter som innehåller organiska fluorföreningar. Leverantörerna skriver under intyg som specificerar att de inte levererar produkter innehållande organiska fluorföreningar till butiken. Exempel på formuleringar för intyg i bilaga 1.
2. Kosmetiska produkter som säljs i butiken inventeras. Inventeringen görs antingen genom:
  - a. genomgång av ingrediensförteckningar på alla kosmetiska produkter, utifrån ämnena på listan nedan.
eller
  - b. genom att sortimentet stäms av mot lista i *Surfejs Värstingjakten* (<https://www.surfejs.se/varstingjakten/>). Mer info om Surfejs och Värstingjakten i avsnittet om organiska fluorföreningar.
3. Produkter som innehåller organiska fluorföreningar tas ur sortimentet.

Inventering av innehåll i kosmetiska produkter

Enligt den europeiska Kosmetikalagstiftningen ska innehållet i kosmetiska produkter deklarerats i ingrediensförteckningen på (eller i anslutning till) förpackningen. Produkterna kan inventeras i butiken, eller digitalt (dock inte genom GS1, då ingrediensförteckningarna i dagsläget är dåligt uppdaterade i systemet).

Det finns ingen heltäckande lista över organiska fluorföreningar men vi använder oss av Surfejs lista över de vanligaste i kosmetika (mer om Surfejs under avsnittet om organiska fluorföreningar):

- PTFE
- Polytef
- Alla ord som innehåller "perfluoro" eller "polyfluoro"
- C9-15 (eller C8-18) Fluoroalcohol Phosphate
- Decafluoropentane
- Dimethiconol Fluoroalcohol Dilinoleic Acid
- Trifluoropropyl Dimethiconol
- Octafluoropentyl Methacrylate¹

---

¹ <https://www.surfejs.se/varstingamnen/pfas/> 20190922

Butiken erbjuder inte följande (förpackningar undantaget):

4.3.2.3 Varor som innehåller PVC.

Med undantag för 10 olika strandleksaker (butiker som erbjuder strandleksaker som innehåller PVC ska även sälja miljömärkta strandleksaker), reflexer (inklusive reflexvästar) och produkter med sladd.

Exempel på produkter där PVC kan förekomma: leksaker, vattenslang, duschslang, träningsredskap, vaxduk, kylväska, plastgran, glitter, skor, väskor, skyddshandskar.

Svanen-märkta leksaker innehåller inte PVC.

- Inventera plastprodukter och produkter med plastdetaljer. Vilka innehåller PVC? Går det inte att säkerställa i butikskedjans interna system så be leverantören att intyga, exempelvis med hjälp av bilaga 1.
- Korrigera utbudet så att kravet följs.

”Generellt förekommer inte PVC i det utbud som ICA-centralt erbjuder. Undantag kan göras för specifika tekniska eller kvalitetsmässiga krav eller om det inte finns likvärdiga material på marknaden. Undantagen finns på ICAs koncernintranät.”²

4.3.3.1 Butiken erbjuder inte micropopcornförpackningar som innehåller avsiktligt tillsatta organiska fluorföreningar.

- Inventera micropopcornförpackningar. Vilka kan innehålla organiska fluorföreningar? Går det inte att säkerställa i butikskedjans interna system så be leverantören att intyga, exempelvis med hjälp av bilaga 1.
- Korrigera utbudet så att kravet följs.

ICA-butiker kan ringa Ordersupport för att få reda på vilka micropopcornförpackningar som är fria från organiska fluorföreningar.

4.3.3.2 Vid paketering av livsmedel för försäljning och egen förvaring används inte sträckfilm av klorbaserad plast. Gäller exempelvis paketering av ost, kött och frukt.

Exempel på plast utan klor: Polyeten (PE). Exempel på plast som innehåller klor: polyvinylklorid (PVC) och polyvinylidenklorid (PVDC).

Exempel på sträckfilm utan klorbaserad plast: Ninjaplast, Eazycover och Wrapmaster.³

- Inventera den sträckfilm som används i butiken. Går det att utläsa om den innehåller klorbaserad plast? Går det inte att utläsa av tillgänglig information så be leverantören att intyga, exempelvis med hjälp av bilaga 1.

² Therese Parkas, CR Assortment & Purchasing Non Food ICA. 20191010

³ Tips från KRAV som länge haft klorfritt som krav i sina förpackningar 20190926. Observera att innehållet i exemplen på klorfri plast kan ändras. Kolla alltid av med leverantören innan inköp.

- Ersätt klorbaserad sträckfilm med sträckfilm som följer kravet.

6.2.3 Utskrifter som kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter för lösviktsvaror och liknande innehåller inte bisfenol A, (BPA) bisfenol F (BPF) eller bisfenol S (BPS).

- Inventera kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter och likande. Innehåller någon av dessa BPA, BPF eller BPS? Går det inte att säkerställa i butikskedjans interna system så be leverantören att intyga, exempelvis med hjälp av bilaga 1.
- Ersätt kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter och likande som innehåller BPA, BPF eller BPS med sådana som följer kravet.

Organiska fluorföreningar

Organiska fluorföreningar är ett samlingsnamn för en grupp ämnen där högfluorerade ämnen/PFAS ingår. Ibland används dessa termer som synonymer, ibland inte och då är organiska fluorföreningar ett mer omfattande begrepp.

Det finns över 4 700 organiska fluorföreningar. Eftersom de är vatten- och smutsavstötande kan de exempelvis användas som ytbehandling i kläder, skor, matförpackningar och stekpannor. Kan även finnas i brandskum och skidvalla, kosmetiska produkter, möbiltyg och elektronik. Alla organiska fluorföreningar är skapade av människan.

Problemet med organiska fluorföreningar är att de är extremt svårnedbrytbara, många lagras i kroppen på människor och djur (är bioackumulerande) och många av dem är giftiga. Det finns kopplingar mellan exponering för organiska fluorföreningar och flera hälsoåkommor, exempelvis levercancer, lägre födelsevikt hos bebisar, fetma, reproduktionsstörningar och påverkan på immunsystemet. Eftersom de inte bryts ner hamnar det som tillverkas till slut i naturen där de finns kvar väldigt länge, kanske för alltid. Alla människor på jorden har idag mätbara nivåer av PFAS i blodet.^{4 5}

Hur höga halter av organiska fluorföreningar krävs för att människors hälsa ska påverkas negativt? Det forskas det på och EFSA, Europeiska livsmedelsverket, föreslog i slutet av 2018 en sänkning av tolerabla dagliga intagsvärdet av PFOS och PFOA med till upp till tusen gånger lägre nivåer än dagens gränsvärden.^{6 7}

Coop Danmark

Det finns en förebild i arbetet att sluta sälja kosmetiska produkter som innehåller organiska fluorföreningar. Under 2019 har Coop i Danmark fasat ut alla kosmetiska produkter med organiska fluorföreningar i sina 1000 butiker. De har gjort ett stort arbete med att få bort organiska fluorföreningar från det mesta av övrigt sortiment också. Deras kvalitetschef Malene Teller Blume berättar att det varit en relativt enkel process att kontakta alla leverantörer och meddela dem om utfasningsplanen. Många företag har sedan tidigare arbetat på att formulera om sina produkter och kunderna har reagerat väldigt positivt på beslutet.⁸ Det brev som Coop Danmark använt i kontakten med sina leverantörer finns som bilaga till denna guide.

Surfejs och Värstingjakten

Vilka kosmetiska produkter innehåller organiska fluorföreningar/PFAS? Det finns ingen samlad information om det men Naturskyddsforeningen driver 2016-2019 kampanjen Surfejs som fokuserar på smink och annan kosmetika. Kampanjen har med hjälp av allmänheten granskat över 3000 produkter i svenska butiker. I två till fyra procent av de undersökta produkterna har organiska fluorföreningar hittats.

⁴ <https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-ar-pfas> 20190922

⁵ <https://www.kemi.se/kemiska-amnen-och-material/hogfluorerade-amnen-pfas> 20190922

⁶ <https://nyheter.ki.se/pfas-amnen-passerar-fran-mamma-till-foster-under-hela-graviditeten> 20190922

⁷ <https://www.livsmedelsverket.se/om-oss/press/nyheter/pressmeddelanden/efsa-gor-en-preliminar-bedomning-av-pfos-och-pfoa/> 20190922

⁸ Malene Teller Blume, kvalitetschef Coop Danmark. Telefon 20190627

Nedan listas i vilken typ av kosmetiska produkter de hittats:

Ansiktskräm	Primer
Ansiktsmask	Puder
Balsam	Raklödder
Bronzing powder	Schampo
Eyelinor	Serum
Foundation	Stylingprodukter
Highlighter	Ögonbrynsskugga
Hårolja	Ögonskugga
Läppenna	Ögonkräm
Mascara	

Organiska fluorföreningar tycks inte vara svåra att byta ut mot mindre problematiska kemikalier, exempelvis har det hittats ögonskuggor från samma märke där några innehåller organiska fluorföreningar och andra inte.⁹

Målet med Surfejs är att påverka tillverkare och återförsäljare att ta bort PFAS ur produkter och sortiment samt att lagstiftningen ska skärpas. Flera företag har, efter att frågan uppmärksammats, sagt att de ska ta bort PFAS ur sina produkter. I *Värstingjakten* listas alla varumärken och produkter där PFAS hittats, se bilden: <https://www.surfejs.se/varstingjakten/>

Vad är en kosmetisk produkt?

Vi använder oss av Läkemedelsverkets definition:

"Vad som är en kosmetisk produkt definieras i artikel 2.1a i EU-förordning 1223/2009 enligt följande:

"Ämnen eller blandningar som är avsedda att appliceras på människokroppens yttre delar (överhud, hår och hårbotten, naglar, läppar och yttre könsorgan) eller på tänder och slemhinnor i munhålan i uteslutande eller huvudsakligt syfte att rengöra eller parfymera dem eller förändra deras utseende, skydda dem, bibehålla dem i gott skick eller korrigera kroppslukt."

Denna definition omfattar de produkter som i normalt förknippas med kosmetiska och hygieniska syften såsom tvålar, krämer,

Produkter med PFAS i!

Om du kikar under varje märke ser du vilka produkter vi hittat **PFAS** i. Listan fylls på allt eftersom, så håll utkik! Många produkter har våra följare på [@surfejs](#) tipsat om – stort tack!

Det här är ingen fullständig lista. Vi har inte kollat alla märken och inte heller alla produkter av de märken som finns här. Men vi jobbar på 😊

- Akademikliniken**
- Babor**
- BareMinerals**
- Beauty Pro**
- Biologique recherche**
- Biotherm**
- Bliss**
- Bobbi Brown**
- Buxom**
- By Linda Hallberg**
- By Terry**
- Chanel**
- Clinique**
- Darphin**
- Decléor**
- Dermalogica**
- E.I.f**
- Elizabeth Arden**
- Emma S**
- Exuviance**
- Eylure**
- Filorga**
- Formula1006**

⁹ Kristina Volkova, Surfejs Naturskyddsföreningen 20190625

parfym och smink.¹⁰ Andra kosmetiska produkter som ofta förekommer i en livsmedelsbutik är exempelvis deodorant, tandkräm, munskölj och hårfärgningsprodukter.

Bisfenoler

Det finns många olika användningsområden för bisfenoler. Bland annat är de vanliga i hård plast som polykarbonat och epoxi. De används också som beläggning på insidan av konservburkar och i termopapper så som kassakvitton. Bisfenol A (BPA) misstänks vara hormonstörande och kan påverka fortplantningen och ämnet hittas i nästan alla urinprov från människor. Troligen får vi i oss det från förpackningar och annat som kommer i kontakt med mat och dryck.¹¹

Användningen av bisfenol A begränsas i dessa fall:

- Förbudet i nappflaskor i hela EU.
- Förbudet i termopapper i hela EU från januari 2020 (viktigt att det inte ersätts med andra farliga bisfenoler).¹²
- I Sverige förbudet i matförpackningar för barn upp till tre år.
- I Sverige förbudet vid relining av dricksvattenrör.
- Det finns regler för hur mycket bisfenol A som får läcka från leksaker.

Bisfenol A är den mest uppmärksammade bisfenolen, men även bisfenol F (BPF) och bisfenol S (BPS) är problematiska och finns till exempel upptagna på SIN-listan. Det är viktigt att ett farligt ämne inte ersätts med ett annat.

PVC

PVC är ett material som ofta innehåller flera tillsatser. Plast i PVC är väldigt vanlig då den är enkel att ge de egenskaper som önskas. Den kan vara hård, som i hårda plastleksaker och avloppsrör. Tillsätts mjukgörare (till exempel ftalater) kan den användas i uppblåsbara badleksaker, skor, väskor, regnkläder, vaxdukar, glitter, höljen till elektriska kablar med mera.¹³

PVC innehåller vinylklorid som är cancerframkallande och tillverkningen och förbränning av PVC kan ge upphov till mycket giftiga organiska fluorföreningar. Personer som arbetar med tillverkning av PVC har bland annat en förhöjd risk att få tumörer i lever, lungor och blodet.¹⁴ Beroende på vilka ämnen som tillsätts i plasten uppstår andra problem, mjukgörare är ofta cancerframkallande, hormonstörande och påverkar fortplantningen. Många är också giftiga för djur och växter som lever i vatten. Sedan 2015 är flera mjukgörare förbjudna i PVC-tillverkningen inom EU, importen av varor som innehåller de farligaste mjukgörarna är inte reglerad.¹⁵

¹⁰ <https://lakemedelsverket.se/malgrupp/Foretag/Kosmetika/Kosmetikalagstiftningen/Vad-ar-en-kosmetisk-produkt/> 20191007

¹¹ <https://www.kemi.se/privatpersoner/kemiska-amnen/bisfenol-a> 20191008

¹² <http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/nytt-giftigt-amne-misstanks-ersatta-forbudet-amne-i-kvitton/> 20191008

¹³ <https://www.kemi.se/privatpersoner/material/plast/vara-vanligaste-plastsorter> 20191008

¹⁴ <https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/rapporter/Plastrapporten.pdf> 20191030

¹⁵ <https://www.naturskyddsforeningen.se/node/35087/> 20191008

Kandidatlistan och SIN-listan

Kemikalielagstiftning och frivilliga initiativ:

Kandidatlistan

Kandidatlistan, eller kandidatförteckningen, är en del av EU:s kemikalielagstiftning REACH. Den listar drygt 200 ämnen som kan medföra allvarliga och bestående effekter på människors hälsa och på miljö. Dessa betraktas som särskilt farliga. Listan omfattar ämnen som:

- är cancerframkallande
- skadar arvsmassan
- stör fortplantningsförmågan
- är långlivade, bioackumulerande (ansamlas i levande organismer) och toxiska (giftiga)
- har andra särskilt farliga egenskaper, exempelvis hormonstörande¹⁶

Ämnen på kandidatlistan utvärderas för att sedan eventuellt helt förbjudas.

Återförsäljare ska inom 45 dagar kunna informera konsumenter om en vara innehåller något ämne på Kandidatlistan. Många företag väljer att byta ut ämnen på Kandidatlistan mot mindre problematiska alternativ.

SIN-listan

EU:s arbete med Kandidatlistan går långsamt. Internationella kemikalieseckretariatet, ChemSec, har upprättat SIN-listan (SIN står för Substitute It Now) där de listar ämnen som enligt EU:s kriterier platsar på Kandidatlistan. Många företag använder SIN-listan i sitt kemikaliearbete. SIN-listan är även erkänd av FN, EU, Europas kemikaliemyndighet ECHA och internationella institutioner och forskningscentrum.¹⁷

Bra Miljövals krav i relation till Kandidatlistan och SIN-listan

- Organiska fluorföreningar: Kandidatlistan - cirka 15 CAS-nummer, SIN-listan - cirka 25 CAS-nummer (CAS-nummer är en identifiering för kemikalier).
- Bisfenoler: BPA finns på Kandidatlistan. BPF och BPS finns på SIN-listan.
- PVC: är ett material som består av vinylklorid (chloroethylene), som i sin tur finns på SIN-listan.

---

¹⁶ <https://www.kemi.se/lagar-och-regler/reach-forordningen/kandidatforteckningen> 20190904

¹⁷ <https://chemsec.org/business-tool/sin-list/about-the-sin-list/> 20190904

Bra Miljöval

Lästips

NaturskyddsföreningensHandledning kemikalier - information, påverkan och prövning.

https://www.naturskyddsforeningen.se/sites/default/files/dokument-media/handledning_kemikalier.pdf

Substitutionscentrum, stöder verksamheter i att hitta bättre alternativ till onödigt farliga ämnen, på uppdrag av regeringen. <http://www.substitutionscentrum.se/>

Förslag på leverantörsintyg

Nedan finns exempel på formuleringar för tre olika intyg som med fördel kan användas i kontakten med de leverantörer som berörs av de olika kraven. Vill ni eller leverantören använda ett annat intyg behöver ni säkerställa att det innebär att leverantörens produkter lever upp till kriterierna för Bra Miljöval.

Intygen är indelade efter de miljögifter som de berör.

1 Organiska fluorföreningar

2 Bisfenoler

3 PVC

Nederst finns uppgifter som bör finnas längst ner i alla intyg.

Grå text ska ersättas med licenstagarens namn.

Leverantörsintyg 1 Organiska fluorföreningar

A kriterie 3.6.4

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer att begränsa antalet produkter som innehåller organiska fluorföreningar i vårt sortiment av stekpannor, bakformar med mera.

Lista alla produkter som i dagsläget levereras till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL och innehåller organiska fluorföreningar:

- _____
- _____
- _____
- _____

Lista alla produkter som i dagsläget levereras till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL och är fria från organiska fluorföreningar:

- _____
- _____
- _____
- _____

B kriterie 4.3.2.2

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer helt att sluta erbjuda kosmetiska produkter som innehåller organiska fluorföreningar i butiken.

Vi intygar att alla kosmetiska produkter¹ som levereras till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL, från och med datum från undertecknandet av detta intyg, är fria från organiska fluorföreningar.

Underskrift _____

¹ Enligt Läkemedelsverkets definition av kosmetiska produkter 20191001:

<https://lakemedelsverket.se/malgrupp/Foretag/Kosmetika/Kosmetikalagstiftningen/Vad-ar-en-kosmetisk-produkt/>

Bilaga 1

Har ni de senaste 12 månaderna sålt kosmetiska produkter till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL som innehållit organiska fluorföreningar? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter samt vilka organiska fluorföreningar respektive produkt innehåller.

Ja, lista bifogas

Nej

Är ni på väg att lansera kosmetiska produkter som innehåller organiska fluorföreningar? Om ja ber vi er att bifoga lista över dessa.

Ja, lista bifogas

Nej

C **kriterie 4.3.3.1**

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer helt att sluta erbjuda micropopcorn i förpackningar som innehåller organiska fluorföreningar.

Vi intygar att alla micropopcornförpackningar som levereras, från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL är fria från organiska fluorföreningar.

Underskrift _____

Har ni de senaste 12 månaderna sålt micropopcornförpackningar till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL som innehållit organiska fluorföreningar? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter samt vilka organiska fluorföreningar respektive produkt innehåller.

Ja, lista bifogas

Nej

Leverantörsintyg 2 Bisfenoler

A **kriterie 4.3.2.1**

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer helt att sluta sälja produkter som innehåller bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S och som riktar sig till barn eller kommer i kontakt med mat.

Vi intygar att alla barnprodukter som levereras, från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL är fria från bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S.

Underskrift _____

Vi intygar att alla produkter som kommer i direkt kontakt med mat som levereras, från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL är fria från bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S.

Underskrift _____

Har ni de senaste 12 månaderna sålt produkter som riktar sig till barn eller kommer i kontakt med mat till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL som innehållit bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter samt vilka bisfenoler respektive produkt innehåller.

Bilaga 1

Ja, lista bifogas
 Nej

B kriterie 6.2.3

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer helt att sluta använda kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter och liknande som innehåller bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S.

Vi intygar att allt material för utskrifter av kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter och liknande som levereras till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, är fritt bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S.

Underskrift _____

Har ni de senaste 12 månaderna sålt material för utskrifter av kassakvitton, nummerlappar, prisetiketter och liknande till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL som innehållit bisfenol A, bisfenol F och bisfenol S? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter samt vilka bisfenoler respektive produkt innehåller.

Ja, lista bifogas
 Nej

Leverantörsintyg 3 PVC

A kriterie 4.3.2.3

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer, med några undantag, helt att sluta sälja varor som är gjorda av PVC.

Vi intygar att allt varor från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, som levereras till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL är fria från PVC (polyvinylklorid).

Underskrift _____

Har ni de senaste 12 månaderna sålt varor gjorda av PVC till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter.

Ja, lista bifogas
 Nej

B kriterie 4.3.3.2

LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL kommer för eget bruk helt att sluta använda sträckfilm som är gjord av PVC och andra klorbaserade plaster.

Vi intygar att all sträckfilm som levereras, från och med datumet för undertecknandet av detta intyg, till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL är fri från PVC och annan klorbaserad plast.

Underskrift _____

Bilaga 1

Har ni de senaste 12 månaderna sålt sträckfilm gjorda av PVC och annan klorbaserad plast till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL? Om ja ber vi er att bifoga en lista över dessa produkter.

Ja, lista bifogas

Nej

Levererar ni annat förpackningsmaterial till LICENSTAGARE BRA MILJÖVAL som innehåller klorbaserad plast? Om ja ber vi er bifoga lista över dessa.

Ja, lista bifogas

Nej

Avslut alla intyg

Företaget/leverantörens namn:

Titel:

Underskrift:

Namnförtydligande:

Ort och datum:

Notifikation om forbud mod PFAS i kosmetiske produkter i Coop

Kære leverandør

Coop lancerede i 2014 en kemikalie-strategi og har arbejdet systematisk med at udfase "det beskidte dusin", som er 12 problematiske stofgrupper fra egne varemærker.

I den forbindelse indførte Coop forbud mod bl.a. fluorerede stoffer (gruppen defineres som PFAS) i koncernens egne varer (Änglamark, Coop og X-tra). Forbuddet omfatter fødevareremballager, bagepapir og lignende madpapir, samt i overfladebehandling på overtøj, støvler og i personlige plejeprodukter.

Vi har nu i Coop besluttet at forbyde alle de kosmetiske produkter i vores sortiment, som indeholder PFAS. Forbuddet sker derfor i forlængelse af vores totale udfasning af PFAS i forbrugerprodukter.

Coops krav:

Vi vil ud fra et forsigtighedsprincip, forbyde alle PFAS stoffer i kosmetiske produkter, gældende alle varemærker inden for kosmetik og personlig plejeprodukter.

Det betyder, at produkter indeholdende PFAS udfases fra vores salgssteder hurtigst muligt og inden 1. september 2019.

Det betyder også, at vi med øjeblikkeligt varsel stopper indkøb af nye leverancer af produkter, som indeholder PFAS.

Vi har gennemgået vores sortiment og identificeret produkter, som indeholder de ovennævnte stoffer. Vi kan konstatere, at I i branchen er nået rigtig langt med at udfase PFAS-stofferne. Kun et fåtal anvendes stadig, og det fortjener stor ros.

Vi vil dog gerne være sikre på, at der ikke er sket ændringer. Derfor vil vi gerne have hurtigst muligt svar på følgende spørgsmål:

-Har I solgt produkter til Coop inden for de seneste 12 måneder med PFAS – eller har nye produkter i pipelinen indeholdende PFAS? Hvis ja bedes I sende en komplet liste.

a. Hvis produkterne fortsat er i salg, skal der udarbejdes en afviklingsplan for de pågældende produkter.

Vi ser frem til at høre fra jer og allersenest onsdag d. 13. marts.

På forhånd tak

Michael Christensen

Kategoridirektør

Coop Danmark A/S, Roskildevej 65, DK-2620 Albertslund

Bilag vedr. Coops leverandørbrev vedr. forbud fluorerede stoffer

Videnskabelig baggrund.

Gruppen af PFAS mistænkes for at påvirke både dyr, mennesker og miljø. Flere af stofferne kædes sammen med kræft, hormonforstyrrelser, fedme, øget abortrisiko og svækket immunforsvar. Den videnskabelige baggrund for disse effekter er bl.a. gennemgået i ECHAS baggrundsdokument for optagelsen af PFOA på Kandidatlisten. Seneste forskning fra Danmark peger endvidere på hæmmet vækst af fostre. Førende forskere verden over er bekymrede og har længe efterspurgt en strammere lovgivning.

EFSA har for nyligt anbefalet at sænke den tolererede ugentlige eksponering med en faktor 1.750 for stoffet PFOA og faktor 80 for PFOS. Den dramatiske nedsættelse af grænseværdierne kalder på handling. Det er derfor positivt, at den danske minister foreslår et dansk forbud på PFAS-stoffer i fødevarekontaktmaterialer.

I november 2018 offentliggjorde Miljøstyrelsen endvidere en rapport, som påviste PFAS eller andre organiske fluorforbindelser i 17 kosmetiske produkter. Seks af produkterne overskred de kommende grænseværdier under EU's kemikalielovgivning. Konklusionen var, at ingen af de målte koncentrationer i produkterne udgjorde en direkte fare for forbrugeren. Men en risiko kan dog ikke helt udelukkes, hvis flere kosmetiske produkter indeholdende PFAS anvendes samtidig.

Coops position:

Vi har længe haft fokus på at få udfaset de skadelige stoffer og presset på for en strammere lovgivning. Tilbage i efteråret 2017 lancerede Coop en stor kampagne, for at forbyde PFAS og bisphenoler i forbrugerprodukter. Her udfærdigede vi endvidere et beslutningsforslag til politikerne. Se mere her: www.nykemilov.nu

Vi har i januar 2019 skrevet direkte til Ministeren og bakket op om hans forslag om at forbyde PFAS i fødevarekontaktmaterialer. Vi opfordrede her samtidig til et forbud på kosmetik.

Vores holdning er, at al ikke-essentiell brug af PFAS udfases. Vi støtter derfor verdens førende forskere i deres definition på væsentlig (essentiell) brug. Det betyder, at for fortsat anvendelse af PFAS og dens alternativer, skal nedenstående kriterier opfyldes, for at erklære disse anvendelser som essentielle:

- til beskyttelse af sundhed og liv
- når det er kritisk for samfundets funktion
- når der ikke er tilgængelige tekniske og økonomisk gennemførlige alternativer, der er acceptable ud fra miljø og sundhed.

Hvis et eller flere af disse kriterier ikke er opfyldt, kan brugen ikke betragtes som essentiel.

Kilde: Zurich Policy meeting 2017¹

---

¹ <https://ehp.niehs.nih.gov/doi/10.1289/ehp4158>

Herunder ses en liste over alle kendte PFAS-stoffer, som vi har viden om bruges i EU:

Fluorinated substances found in cosmetics. Review of ingredient lists. Found in products in the TÆNK cosmetic app Kemiluppen, Denmark (March, 2018)	Cas nr. according to CosIng	Comments on product types (mainly)
PTFE (Teflon)	9002-84-0	shave gel, creams etc.
C9-15 fluoroalcohol phosphate	223239-92-7	BB, CC creams, foundations etc.
p'Polyperfluoromethylisopropyl ether	69991-67-9	Face creams (oily, rich creams)
Acetyl trifluoromethylphenyl valglycine	379685-96-8	face creams
Tetradecyl aminobutyroylvalylaminobutyric urea trifluoroacetate	934368-60-2	serum,cream
Perfluorodecalin	306-94-5	Wet wipe
Perfluorononylethyl carboxydecyl PEG-10 dimethicone	-	face scrub
Perfluorooctylethyl triethoxysilane	101947-16-4	Foundation
Polyperfluoroisopropyl ether	-	face cream
Ammonium C6-16 perfluoroalkylethyl phosphate	65530-72-5 / 65530-71-4 / 65530-70-3	Foundation
Perfluorononyl dimethicone	-	Eyeliner
Perfluorooctyl triethoxysilane	51851-37-7	Foundation, BB-creams
Methyl perfluoroisobutyl ether	163702-08-7	Primer
Trifluoromethyl dechloro ethylprostenolamide	1005193-64-5	Mascara
Octafluoropentyl methacrylate	355-93-1	Hair products
Polyperfluoroethoxymethoxy difluoroethyl peg phosphate	-	Hairproducts